

Timotiygha «1»

Rosul Pawlus Timotiygha yazghan birinchi mektup ... Salam

¹ Qutquzghuchimiz Xudaning we ümidimiz Mesih Eysaning emri bilen Eysa Mesihning rosuli qilip teyinlen'gen menki Pawlustin■

² étiqad yolidiki özümning sadiq oghlum bolghan Timotiygha salam. Xuda'Atimiz we Rebbimiz Mesih Eysadin sanga méhir-shepqet, rehimdillik we xatirjemlik bolghay!■

Saxta telimlerni tosush

³ Makédoniye ölkisige barghanda, sendin ötün'ginimdek *shuni yene ötünimenki, shu yerdiki* bezi kishilerge bid'et telimlerni ogetmenglar dep tapilishing üçün sen dawamliq Efesus shehiride qalghin;■

⁴ ularning epsaniler we ayighi yoq nesebnamilerge bend bolmasliqini tapilighin; bular Xudaning étiqad arqiliqla emelge ashurulidighan Öz

■ **1:1** Ros. 9:15; Kol. 1:27.

■ **1:2** Ros. 16:1; 1Kor. 4:17; Gal. 1:3; 1Tés. 3:2; 1Pét. 1:2.

■ **1:3** Ros. 20:1.

öyige bolghan pilanini ilgiri sürmeydu, belki peqet bimene talash-tartishlarni keltürüp chiqiridu, xalas. □ ■

⁵ Emdilikte bizge tapılan'ghan telimning muddiasi sap qelb, pak wijdan we saxtiliqsiz étiqadtin kélip chiqidighan méhir-muhebbettin ibarettur. ■

⁶ Bu ishlarda bezi kishiler chetnep, bimene geplerni qilishqa burulup ketti.

⁷ Ularning Tewrat qanunining ölimasi bolghusi bar; biraq ular özlirining néme dewatqanliqini yaki özlirining hedep qeyt qiliwatqan sözlirining néme ikenlikini chüshenmeydu.

⁸ Emdi bizge melumki, eger kishiler Tewrat qanunini eyni muddiasida qollansa, u paydiliqtur. □ ■

⁹ Chünki biz yene shuni bilimizki, Tewrat qanuni heqqaniy ademler üçün tüzülgen emes, belki qanun'gha xilapliq qilghuchilar we boyni qat-tiqlar üçün, ixlansizlar we gunahkarlar üçün, iplaslar we kupurluq qilghuchilar üçün, atisini öltürgüchiler we anisini öltürgüchiler üçün, qatillar. ■

□ **1:4 «ayighi yoq nesebnamiler»** — Yehudiy xelki herdaim özining Tewrattiki ulugh bir «rohiy erbab»ning melum bir ewladi, Grékler bolsa özining melum bir «ilahiy adem»ning ewladi ikenlikini ispatlimaqchi idi. «Bular Xudaning étiqad **arqiliqla emelge ashurulidighan Öz öyige bolghan pilanini ilgiri sürmeydu**» — «(Xudaning)... Öz öyige bolghan (nijatliq) pilani» grék tilida «Xudaning öyidiki qanun-orunlashturushliri» dégen ibare bilen ipadilinidu. ■ **1:4** 1Tim. 4:7; 6:4, 20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **1:5** Rim. 13:8; Gal. 5:14. □ **1:8 «eger kishiler Tewrat qanunini eyni muddiasida qollansa, u paydiliqtur»** — «eyni muddiasida» grék tilida «qanunluq yolda qollansa». ■ **1:8** Rim. 7:12. ■ **1:9** Gal. 5:23.

¹⁰ buzuqluq qilghuchilar, bechchiwazlar, ademlerni qulluqqa bulighuchilar, yalghanchilar, qesemxorlar üçün we yaki saghlam telimlerge zit bolghan bashqa herqandaq qilmishlarda bolghanlar üçün tüzülgen. □

¹¹ Bu telimler teshekkür-mubarekke layiq Bolghuchi Xudaning manga amanet qilghan shan-sheripini ayan qilghan xush xewerge asaslan'ghan. □ ■

Pawlus özi Xudaning rehimdillikini körsetküchi janliq misaldur

¹² Manga küch-qudret bergen, méni ishenchlik dep qarap, Öz xizmitige teyinligen Rebbimiz Mesih Eysagha teshekkür éytimenki,

¹³ U méni teyinlidi! — burun kupurluq we ziyankeshlik qilghuchi, zalim bir adem bolsammu, manga rehim körsitildi; chünki men bu ishlarni nadanliq we étiqadsizliqtin qilghanidim.

□ **1:10** «Tewrat qanuni... **saghlam telimlerge zit bolghan bashqa herqandaq qilmishlarda bolghanlar üçün tüzülgen**» — «saghlam telim» — bu Pawlusning köp ishlitidighan ibarisi. Xudadin kelgen telim uni qobul qilghanlarda saghlam rohiy hayatni hasil qilidu we quwwetleydu. □ **1:11** «**bu telimler teshekkür-mubarekke layiq bolghuchi Xudaning manga amanet qilghan shan-sheripini ayan qilghan xush xewerge asaslan'ghan**» — «bu telimler» («saghlam telim») Tewrat qanunining heqiqiy ehmiyitini, uning «öz muddiasida qollinidighan» yaki «qanunluq yolda qollinidighan» mezmunini öz ichige alidu (8-ayet). ■ **1:11** 1Tés. 2:4; 1Tim. 6:15.

14 Halbuki, Rebbimizning manga körsetken méhir-shepçiti ziyadiliship, Mesih Eysada bolghan étiqad we méhir-muhebbet wujudumgha élip kirilishi bilen éship tashti.

15-16 Mushu söz ishenchlik we her adem uni qobul qilishi tégishliktur — «Mesih Eysa gunahkarlarni qutquzush üçün dunyagha keldi!». Men gunahkarlar ichidiki eng esheddiyisidurmen! Lékin del shu sewebtin Mesih Eysaning eng esheddiy gunahkar bolghan méni, kéyin Özige étiqad qilip, menggülük hayatqa érishidighanlarga misal qilip mende Özining barliq sewr-taqitini ayan qilishi üçün, manga rehim-shepçet körsitilgendur. □ ■

17 Emdi menggülük Padishahqa, yeni ölmeydighan

□ **1:13 «U méni teyinlidi! — burun kupurluq we ziyankeshlik qilghuchi, zalim bir adem bolsammu...»** — «kupurluq qilghuchi» — uning kupurluqi biwasite Xudagha qaritilghan emes (chünki u «ixlasmen Yehudiy» idi), belki Xuda ewetken Qutquzghuchi Mesihge we Uninggha egeshkenlerge qaritilghan. «Ziyankeshlik qilghuchi» — Mesihge egeshkenlerge ziyankeshlik qilghuchi. **«chünki men bu ishlarni nadanliq we étiqadsizliqtin qilghanidim»** — «étiqadsizliq» Xudaning Eysa Mesihde bolghan nijat yoligha bolghan étiqadsizliqtur. ■ **1:13** Yuh. 9:39,41; Ros. 3:17; 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; 1Kor. 15:9; Gal. 1:13.

□ **1:15-16 «Mushu söz ishenchlik we her adem uni qobul qilishi tégishliktur — «Mesih Eysa gunahkarlarni qutquzush üçün dunyagha keldi!». Men gunahkarlar ichidiki eng esheddiyisidurmen! Lékin del shu sewebtin Mesih Eysaning eng esheddiy gunahkar bolghan méni, kéyin Özige étiqad qilip, menggülük hayatqa érishidighanlarga misal qilip mende Özining barliq sewr-taqitini ayan qilishi üçün, manga rehim-shepçet körsitilgendur»** — bu zor ehmiyetlik ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **1:15-16** Mat. 9:13; Mar. 2:17; Luqa 5:32; 19:10; 1Yuh. 3:5.

we köz bilen körgili bolmaydighan, birdinbir Xudagha ebedil'ebedgiche hörmət-izzet we shan-sherep bolghay! Amin!□

18-19 Ey, oghlum Timotiy, burun sen toghru-luq éytilghan bésharetlik wehiylerge asasen bu buyruqni sanga tapshurimen. Bu wehiylerni qoral qilip, étiqadta we pak wijdaningda ching turup, güzel urush qilghaysen. Beziler wijdanida pak turushtin chetnep ketti, netijide ularning étiqadi xuddi xada tashqa urulup gherq bolghan kémidek weyran boldi. □ ■

20 Xuménéus we Iskenderler mana shundaq kishilerdindur. Ularni kupurluq qilmasliqni ögensun dep, Sheytanning ilkige tapshurdum.□ ■

□ **1:17 «menggülük Padishah»** — grék tilida «barliq zamanlarning Padishahi». «birdinbir **Xudagha ebedil'ebedgiche ... shan-sherep bolghay!**» — bezi kona köchürmilerde «birdinbir dana Xudagha ebedil'ebedgiche ... shan-sherep bolghay!» déyilidu. □ **1:18-19 «bu wehiylerni qoral qilip, étiqadta we pak wijdaningda ching turup, güzel urush qilghaysen»** — «güzel urush qilghaysen» — et igiliri bilen emes, elwette, rohiy küreshtur. Kéyinki 6:12-ayette tilgha élin'ghan «güzel küresh»ni we u toghrisidiki «qoshumche söz»ni körüng. ■ **1:18-19** 1Tim. 6:12; 1Tim. 3:9. □ **1:20 «Ularni kupurluq qilmasliqni ögensun dep, Sheytanning ilkige tapshurdum»** — «Sheytanning ilkige tapshurulush» bolsa, étiqad yolidin xélila chetnigen kishilerni öz gunahlirini tonusun dep, jamaet ishletse bolidighan éghir bir tedbirdur. Uningda shundaq kishiler jamaettiki bardi-keldidin chiqirilipla qalmay, belkim késel bolup qélishi yaki balayi'apetke uchrishi mumkin. Bu ish toghru-luq yene «1Kor.» 5-bab, izahatliri we shu mektuptiki «qoshumche söz»ni körüng. ■ **1:20** 1Kor. 5:5; 2Tim. 2:17; 4:14.

2

Jamaetning birinchi wezipisi

¹ Men hemmidin awwal, *étiqadchilargha* pütkül insanlar üçün Xudadin tilekler tilishini, dua-tilawet qilishini, bashqilar üçün murajiet qilishini we teshekkürler éytishini,

² bolupmu padishahlar we barliq emeldarlar üçün dua-tilawet qilishini jékileymen. Shundaq qilghanda, biz toluq ixlasmenlik we salmaqliq bilen tinch we aman-ésen hayat kechüreleymiz.■

³ Bundaq dua-tilawet qilish güzel ishtur, Qutquzghuchimiz Xudani xursen qilidu.

⁴ Chünki U pütkül insanning qutquzulushi we ularning heqiqetni tonup yétishini xalaydu.■

⁵ Chünki birla Xuda bardur, Xuda bilen insanlar arisida bir kélishtürgüchimu bar, U bolsimu Özi insan bolup kelgen Mesih Eysadur.□ ■

⁶ U barliq insanlarni hör qilish üçün Özini qurban qilip bedel tölidi; shundaq qilip békitilgen waqit-saitide Xudaning nijatigha guwahliq béridi.□ ■

■ **2:2** Yer. 29:7. ■ **2:4** Ez. 18:23; 2Pét. 3:9. □ **2:5**

«**Chünki birla Xuda bardur**» — yaki «chünki Xuda birdur» — «Qan.» 6:4 («Perwerdigar Xudayimiz, Perwerdigar bir birliktur») we izahatni körüng. ■ **2:5** Yuh. 17:3; Rim. 3:30; Gal. 3:19; Ibr. 9:15. □ **2:6** «**U (Mesih) barliq insanlarni hör qilish üçün Özini qurban qilip bedel tölidi**» — bu «hör qilish» gunahning we Sheytanning ilkidin. «shundaq **qilip békitilgen waqit-saitide Xudaning nijatigha guwahliq béridi**» — bashqa birxil terjimisi: «Bu ulugh ishqá (yeni Mesihning ölümü we tirilishi) békitilgen waqit-saitide guwahliq béridi». Lékin bizningche Eysaning ölümünün özi shu «guwahliq»tur — démek, Eysaning qurbanliqi Xudaning cheksiz muhebbet we nijatliq pilani toghruluq belgilen'gen waqitda ashkarilandi. ■ **2:6** Mat. 20:28; Ef. 1:7; Kol. 1:14.

⁷ Men bu guwahliqni yetküzüş üçün jakarchi we rosul bolushqa teyinlinip (méning bu sözlirimning hemmisi rast, men yalghan gep qilmidim), yat elliklerge étiqad we heqiqet yolida ögetküchi bolup tiklendim. ■

⁸ Shunga, men shuni xalaymenki, erler qeyerde bolsun, duagha jem bolghanda ghezepsiz we deta-lashsiz halda, halal emellik qollirini kötürüp dua qilsun. ■

⁹ Oxshash yolda ayallarmu muwapiq kiyinip, özlirini ar-nomus we salmaqliq bilen perdaz qil-sun. Ularning özlirini perdazlash, chachlirini alahide yasash we altun, ünche-merwayit we ésil qimmet kiyim-kéчекler bilen emes, ■

¹⁰ belki güzel emelliri bilen perdazlishini xalaymen. Bu, Xuda yolida teqwadar bolay dégen ayal-largha yarishidu.

¹¹ *Jamaet sorunlirida*, ayallar tinch olturup, toluq itaetmenlik bilen telim alsun. □

¹² Lékin ayallarning erlerge telim bérishi yaki ular üstidin höküm sürüşhige yol qoymaymen. Eksiche, ular tinch bolsun. □ ■

¹³ Chünki awwal Adem'ata, kéyin Hawa'ana yaritil-

■ **2:7** Ros. 9:15; 13:2; 22:21; Rim. 1:9; 9:1; Gal. 1:16; 2:8; Ef. 3:8; 2Tim. 1:11. ■ **2:8** Zeb. 134:1-2; Yuh. 4:21. ■ **2:9** Tit. 2:3; 1Pét. 3:3.

□ **2:11** «*Jamaet sorunlirida, ayallar tinch olturup, toluq itaetmenlik bilen telim alsun*» — Yehudiylarning en'eniliri boyiche ayal kishiler Xudaning sözlirini ögenmeslik kérek idi, shunga rosulning bu sözi chong bir yéngiliq idi. □ **2:12** «*Lékin ayallarning erlerge telim bérishi yaki ular üstidin höküm sürüşhige yol qoymaymen*» — bu telim toghruluq, shundaqla acha-singillargha ata qilin'ghan iltipatlar toghruluq «1Kor.» 14:34-35 we «Korintliqlar (1)»diki «qoshumche söz»imiznimu körüng. ■ **2:12** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Ef. 5:24.

ghan. ■

¹⁴ Awwal aldini azdurulghanmu Adem'ata emes, belki *Hawa'ana* idi. U tolimu aldan'ghanliqidin ularning itaetsizlikige chüshüp qalghanidi. ■

¹⁵ Lékin ayallar étiqadta, méhir-muhebbet we pak-muqeddeslikte salmaqliq bilen turidighanla bolsa, ular tughutta saq-salamat qutulidu. □

3

Jamaetning yétekchiliri

¹ «Eger birsi jamaetke yétekchi bolushqa intilse, u güzel bir wezipini arzu qilghan bolidu» dégen bu söz heptur. □

■ **2:13** Yar. 1:27; 2:22. ■ **2:14** Yar. 3:6. □ **2:15** «Lékin ayallar étiqadta, méhir-muhebbet we pak-muqeddeslikte salmaqliq bilen turidighanla bolsa, ular tughutta saq-salamat qutulidu» — démek, «Ayallar Xudaning lenitige uchrighanliqtin tughuti qiyin we xeterlik bolsimu, uningdin saq-salamat ötüp kétidu». Bu 14-15-ayetni: «Ayallar erlerge telim bérish, erler üstige höküm sürüshte emes, belki bala tughush we uni béqish jeryanida, étiqad arqiliq érishidighan qutquzulustin behrimen bolalaydu» dégen bashqa bir menide chüshinishkimu bolidu. Ayetning: «Biraq ayallar Hawa'anining neslidin tughulghan Eysa Mesih arqiliq qutquzulidu» dégen yene bir chüshenchisi eyni tékistke anche yéqin kelmeydu, dep qaraymiz. □ **3:1** «Eger birsi jamaetke yétekchi bolushqa intilse, u güzel bir wezipini arzu qilghan bolidu» — «yétekchi»ler toghruluq «Filippiyilqlargha»diki «qoshumchi söz», «yétekchiler we xizmetkarlar» dégen sözlirimizni körüng. «Aqsaqal» we «yétekchi» emeliyette bir heptur.

² Emdi yétekchi bolsa eyibsiz, bir xotunluq, salmaq, pemlik, edeplik, méhmandost, Xuda toghrisida telim béreleydighan bolushi, □ ■

³ shundaqla haraqkesh we zorawan bolmasliqi, mulayim bolushi, sepra, nepsaniyetchi bolmasliqi, □

⁴ ez ailisini yaxshi bashquralaydighan bolushi, tolimu salapetlik bilen perzentlrini ata-anisigha boysunidighan qilip terbiyiliyeleydighan kishi bolushi kérek. □

⁵ Chünki birsi öz ailisini bashqurushni bilmise, u Xudaning jamaitidin qandaqmu xewer alalisun?

⁶ Yétekchi yéngi étiqadchilardin bolmisun; undaq bolsa, u tekebburliship kétishi mumkin, shuningdek Sheytanning eyibige kirip, u uchrichan

□ **3:2 «Emdi yétekchi bolsa eyibsiz, bir xotunluq, salmaq, pemlik, edeplik, méhmandost, Xuda toghrisida telim béreleydighan bolushi... (kérek)»** — «bir xotunluq», belkim «öz ayaligha sadıq» dégen menide. Buning toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **3:2** 2Tim. 2:24; Tit. 1:6. □ **3:3 «... shundaqla haraqkesh we zorawan bolmasliqi, mulayim bolushi, sepra, nepsaniyetchi bolmasliqi... (kérek)»** — «nepsaniyetchi» grék tilida «özini bulghaydighan nepsaniyetchilikke bérilgen» dégen bir söz bilen ipadilinidu. Bu sözge qarighanda, pul we mal-dunyani qoghlıshish insanni haram qilip bulghaydu. Bu téma toghrisida yene «Luqa» 16:9-11 we shu ayetlerdiki izahatlarnı we «Luqa»diki «qoshumche söz»imizdiki 16-bab toghruluq «naheq dunyagha tewe bolghan mal-dunya» dégen mezmunni körüng. □ **3:4 «öz ailisini yaxshi bashquralaydighan bolushi, tolimu salapetlik bilen perzentlrini ata-anisigha boysunidighan qilip terbiyiliyeleydighan kishi bolushi kérek»** — «tolimu salapetlik bilen... terbiyiliyeleydighan» dégenlik ibare térikmey balilirini terbiyileydighanlikini bildüridu. Ayetning bashqa birxil terjimisi: «perzentlrini öz ata-anisigha toluq hörmet bilen boysunidighan qilip terbiyiliyeleydighan kishi bolushi kérek».

hökümge chüshidu.□

⁷ U *jamaetning* sirtidikiler teripidinmu obdan teriplinidighan bolushi kérek; shundaq bolghanda, u bashqilarning qarilishigha uchrimaydu, Sheytanning qiltiqigha chüshmeydu.□

Jamaetning xizmetkarliri

⁸ Xuddi *yétekchilerge* oxshash, jamaetning xizmetkarlirimu salmaq, ikki xil gep qilmaydighan, haraq-sharabqa bérlimeydighan, nepsaniyetchi bolmighan kishilerdin bolushi,□ ■

□ **3:6** «*Yétekchi yéngi étiqadchilardin bolmisun; undaq bolsa, u tekebburliship kétishi mumkin, shuningdek Sheytanning eyibige kirip, u uchrighan hökümge chüshidu*» — «Sheytanning eyibige kirish» belkim Sheytanning eslidiki gunahi, yeni tekebburliship ketkinini (shundaqla Xudaning jazasigha uchrighanliqini we kelgüsidimu uchraydighanliqini) körsitidu. □ **3:7** «*U jamaetning sirtidikiler teripidinmu obdan teriplinidighan bolushi kérek; shundaq bolghanda, u bashqilarning qarilishigha uchrimaydu, Sheytanning qiltiqigha chüshmeydu*» — «Sheytanning qiltiqi» némini körsitidu? Yétekchilerde eyiblinerlik yéri bolsa (hetta yoshurun bolsimu), shundaqla «sirttikiler» uni eyibleydighan bolsa u belkim u özini aqlash üçün yaki ishlirini yoshurush üçün yalghan gep qilishi mumkin. Undaқта u derhal Sheytanning ilkide bolidu. Jamaetikiler teripidinmu obdan «teriplinishi» kérek, elwette. □ **3:8** «*Xuddi (yétekchilerge) oxshash, jamaetning xizmetkarlirimu salmaq, ikki xil gep qilmaydighan ... kishilerdin bolushi... (kérek)*» — xizmetkarlar jamaetning yétekchilirining yaremchisi bolup, ular her xil emeliy ishlargha mes'ul kishilerdur. Yene «Filippiyiliqlargha»diki «qoshumche söz»imizdiki «yétekchiler we xizmetkarlar» dégen mezmunni körüng. «*nepsaniyetchi bolmighan kishilerdin bolushi ... (kérek)*» — «nepsaniyetchi» — 3-ayetni körüng. ■ **3:8** Ros. 6:3.

⁹ pak wijdani bilen étiqadning sirini ching tudidighan bolushi lazim. □ ■

¹⁰ Bundaq ademlernimu aldi bilen sinap körüp, eyib terepliri bolmisa, andin xizmet wezipisige qoyushqa bolidu.

¹¹ Shuningdek, bu xizmetkarlarning ayallirimu temkin, pitne-pasat qilmaydighan, salmaq we herqandaq ishta ishenchlik bolghanlardin bolushi lazim. □

¹² Xizmetkarlar bir xotunluq, öz perzentliri we ailisini yaxshi bashquridighan kishilerdin bolsun. □

¹³ Xizmetkarning wezipisini obdan orun'ghanlar özi üçhün yaxshi nam-ataqqa sazawer bolidu we Mesih Eysada bolghan étiqadta zor jür'et-ishenchke érishidu. □ ■

Mesih bolghan sir

□ **3:9 «pak wijdani bilen étiqadning sirini ching tudidighan bolushi lazim»** — «étiqaning siri»: oqurmenlarning éside barki, Injildiki «sirlar» bolsa Xuda eslide yoshurup kelgen, Injil dewride Öz jamaitige ashkarilighan chongqur heqiqetlerni körsitidu. «Rimliqlargha»diki «kirish sözler»ni körüng. ■ **3:9** 1Tim. 1:19.

□ **3:11 «shuningdek, bu xizmetkarlarning ayallirimu temkin, ... herqandaq ishta ishenchlik bolghanlardin bolushi lazim»** — «xizmetkarlarning ayallirimu» yaki «ayal xizmetkarlirimu...». «Rim.» 16:1ni körüng. □ **3:12 «Xizmetkarlar bir xotunluq, öz perzentliri we ailisini yaxshi bashquridighan kishilerdin bolsun»** — «bir xotunluq» dégenlik (yaki «bir ayalningla éri») belkim «öz ayaligha sadiq» dégen menide. Buning toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. □ **3:13 «yaxshi nam-ataqqa sazawer bolidu we Mesih Eysada bolghan étiqadta zor jür'et-ishenchke érishidu»** — «Ros.» 6-8-babta bayan qilin'ghan «xizmetkar» bolghan Istifan we Filip buninggha ikki obdan misaldur. ■ **3:13** Mat. 25:21.

14 Men gerche pat arida yéninggha yétip bérishni arzu qilsammu, yenila bu xetni yazdim;

15 Mubada men hayal bolup qalsam, xettin Xudaning ailisi arisida özüngni qandaq tutush kéreklikini bilisen. Bu aile bolsa tirik Xudaning jamaiti, heqiqetning tüwrüki we teglikidur. □

16 Hemmeylen étirap qilmay turalmayduki, ixlasmenlikning siri büyüktur: —

«Özi insan ténide ayan boldi,
Roh Uning heqqaniyliqini ispatlidi,
Perishtilerge u köründi,
Uning xewiri pütkül ellerge jakarlandi,
Jahanda Uninggha iman keltürüldi,
U shan-sherep ichide ershke kötürüldi». □ ■

□ **3:15** «Mubada **men hayal bolup qalsam, xettin Xudaning ailisi arisida özüngni qandaq tutush kéreklikini bilisen**» — «Xudaning ailisi»: — oqurmenlarning éside barki, ibranij tilida we grék tilida (uyghur tiligha oxshash) «öy» we «aile» birla söz bilen ipadilinidu. Xudaning «öyi» uning ailisi, yeni uning «tirik ibadetxanisi», «tirik öyi»dur. «1Pét.» 2:4-8nimu körüng. □ **3:16** «**ixlasmenlikning siri büyüktur**» — «ixlasmenlikning siri»ning üç menisi bolushi mumkin: — (1) Eysa Mesihning özide ixlasmenlikning mujessemleshtürülüşhi, biz insanlarga «ixlasmenlik»ning néme ikenliki ayan qidi; (2) «ixlasmenlikni (insanlarga) élip kélidighan sir» (3) «ixlasmenlerge (yeni Xudaning mömin bendilirige) tapshurulghan sir» — démek, bizning étiqadimiz. Bizningche Pawlusning körsetkenliri 1- we 2-menide. Shühbisizki, bu sir del Eysa Mesih Özidur. «**Özi insan ténide ayan boldi**» — bezi qedimki köchürmilerde «Xuda insan ténide ayan boldi» déyilidu. «**Özi insan ténide ayan boldi, Roh Uning heqqaniyliqini ispatlidi...**» — «Roh» Muqeddes Roh, Xudaning Rohi. ■ **3:16** Mar. 16:19; Luqa 9:51; Yuh. 1:14; Ros. 1:2; Ef. 3:5, 6.

4

¹ Emdi Roh shuni alahide éytiduki, axir zamanlarda beziler étiqadtin yénip, aldamchi rohlargha we jinlarning telimlirige bérilip egishidu. □ ■

² Bundaq *telim bergüchiler* saxtiliqta yalghanchiliq qilip, xuddi daghmallap köydürüwetkendek öz wijdanini yoqitip qoyghan; □

³ ular nikahlinishni we bezi yémekliklarni istémal qilishni men'i qilidu. Emma *ular meni qilidighan* yémekliklarni Xuda Özige étiqad qilghan hem heqiqetni bilgenlarning teshekkür éytip qobul qilishi üçün yaratqanidi. □ ■

⁴ Chünki Xuda yaratqan hemme nerse yaxshidur, ular teshekkür bilen qobul qilinsa, ularning héchqaysisini cheklep ret qilishqa bolmaydu. □ ■

⁵ Chünki ular Xudaning söz-kalami we insanlarning

□ **4:1 «Emdi Roh shuni alahide éytiduki,...»** — «Roh» — Muqeddes Roh, Xudaning rohi. «aldamchi rohlargha we jinlarning telimlirige bérilip egishidu» — «aldamchi rohlar» we «jinlar» bir geptur. ■ **4:1** Mat. 24:23; 2Tés. 2:3; 2Tim. 3:1; 2Pét. 3:3; Yeh. 18.

□ **4:2 «... xuddi daghmallap köydürüwetkendek öz wijdanini yoqitip qoyghan»** — bezi alimlar bu sözni: «Sheytan ularning wijdanlirini «méningki» dep daghmallap qoyghan» dégendek chüshinidu. □ **4:3 «ular nikahlinishni we bezi yémekliklarni istémal qilishni men'i qilidu. Emma ular men'i qilidighan yémekliklarni Xuda Özige étiqad qilghan hem heqiqetni bilgenlarning teshekkür éytip qobul qilishi üçün yaratqanidi»** — bu ayet toghruluq biz «qoshumche söz»imizde qisqiche toxtilimiz.

■ **4:3** Yar. 1:29; 9:3; Rim. 14:6; 1Kor. 10:30. □ **4:4 «Chünki Xuda yaratqan hemme nerse yaxshidur, ular teshekkür bilen qobul qilinsa, ularning héchqaysisini cheklep ret qilishqa bolmaydu»** — bu söz peqet barliq yémekliklarni emes, yene u yuqirida tilgha alghan nikahda bolghan er-ayalliq jinisiy munasiwetni öz ichige alidu. ■ **4:4** Yar. 1:31; Ros. 10:15; Rim. 14:14.

duasi bilen halal qilinidu.□

Eysa Mesihning yaxshi xizmetkari

⁶ Bu nesihetlerni qérindashlarning semige salsang, Mesih Eysaning yaxshi xizmetkari bolghan bolisen. Shundaqla, özüngning estayidil egeshken étiqadtiki we saghlam telimlardiki sözler bilen quwwetlendürülgenliking ayan bolidu.■

⁷ Emma ixllassizlarning we momaylarning ep-sanilirini chetke qéqip, özüngni ixlasmelik yolida chéniqturup yétishtürgin.□ ■

⁸ Chünki «Bedenni chéniqturushning azraq paydisi bar, lékin ixlasmelikte intilishning hertereplik paydisi bar; u hazirqi we kelgüsi hayat üçün bext élip kélidu»■

⁹ — bu söz heqtur we uni qobul qilishqa pütünley erziydu.

¹⁰ Emeliyette biz buning üçün japaliq ejir singdürüwatimiz we xar qiliniwatimiz. Chünki ümidimizni pütkül insanlarning, bolupmu étiqad qilghuchilarning Qutquzghuchisi — menggü

□ **4:5 «Chünki ular Xudaning söz-kalami we insanlarning duasi bilen halal qilinidu»** — grék tilida «insanlarning duasi» dégen alahide söz bolup «shu dualar Xuda bilen yéqin alaqe-munasiwette bolidu» dégen menini puritip béridu. ■ **4:6** 2Tim. 1:5; 3:14,15.

□ **4:7 «... özüngni ixlasmelik yolida chéniqturup yétishtürgin»** — «chéniqturup yétishtürgin» dégini grék tilida «gimnastika» («ten herikiti») bilen munasiwetlik söz. ■ **4:7** 1Tim. 1:4; 6:20; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. ■ **4:8** Kol. 2:23.

hayat Xudagha baghliduq.□

11 Bu ishlarni *jamaetke* toxtimay tapilighin we ögetkin.

12 Héchkimning séning yashliqinggha sel qarishigha yol qoyma; belki sözliringde, emelliringde, méhir-muhebbet, étiqad we pakliqta étiqadchilargha nemune bol. □ ■

13 Men yéninggha barghuche, özüngni *jamaetke muqeddes yazmilarni* oqup bérish, jékilesh we telim bérishke béghishlighin.□

14 *Jamaitingning* aqsaqalliri qollirini uchanggha qoyghanda, *Xudaning* wehiyisi arqiliq sangha ata qilinishi bilen sende bolghan iltipatqa biperwaliq

□ **4:10** «Emeliyette **biz buning üçün japaliq ejir singdürüwatimiz we xar qiliniwatimiz**» — «xar qiliniwatimiz» bezi kona köchürmilerde «küresh qiliwatimiz» déyilidu. «chünki ümidimizni **pütkül insanlarning, bolupmu étiqad qilghuchilarning Qutquzghuchisi — menggü hayat Xudagha baghliduq**» — «pütkül insanlarning, bolupmu étiqad qilghuchilarning Qutquzghuchisi» dégen ibaride «insanlarning Qutquzghuchisi» dégenlik belkim «her ademni saqlighuchi» dégen omomiy menide ishilitilidu. □ **4:12** «**héchkimning séning yashliqinggha sel qarishigha yol qoyma**» — Timotiy belkim ottuz nechche yashqa kirgen. Lékin grék medeniyitide qiriq yashqa kirgen oghul balilar téxi «yash» «yigit» dep hésablinidu. ■ **4:12** Tit. 2:7,15; 1Pét. 5:3. □ **4:13** «**özüngni jamaetke muqeddes yazmilarni oqup bérish, jékilesh we telim bérishke béghishlighin**» — «muqeddes yazmilarni oqup bérish» toghruluq: — shu waqitlarda az sanliq kishiler oqualaytti we téximu az kishiler muqeddes kitabtiki birer qisimlarga ige bolushqa muyeler idi.

qilma. □ ■

¹⁵ Bu ishlargha bérilip, özüngni ulargha toluq atighin. Shuning bilen séning algha basqanliqing hemmeylen'ge ayan bolidu.

¹⁶ Özüngge we bergen telimingge izchil köngül qoyghin. Chünki shundaq qilghanda özüngnimu we sanga qulaq salghanlarnimu qutquzisen.

5

Jamaettiki bezi emeliy ishlar

¹ Yashan'ghan erlerni eyibligende qattiq sözlimigin, belki ulargha atang süpitide nesihet bergin. Shuningdek, yigitlerge qérindashliring süpitide sözligin.■

² Yashan'ghan ayallargha anang süpitide, yash ayallargha acha-singilliring süpitide her ishta pak qelb bilen muamile qilghin.

□ **4:14** «Jamaitingning aqsaqalliri qollirini uchanggha qoyghanda, Xudaning wehiyisi arqiliq sanga ata qilinishi bilen sende bolghan iltipatqa biperwaliq qilma» — jamaetning aqsaqallirining étiqadchini birer wezipige teyinligende, qollirini uning uchisigha qoyup turup dua qilishi Injildiki bashqa yerlerdimu körünidu. «iltipat» mushu yerde Muqeddes Roh ata qilghan melum bir alahide qabiliyetni körsitidu. Bundaq qabiliyetlerning beziliri toghruluq «1Kor.» 12-, 14-babni körüng. «Qoshumche söz»imizde Timotiygha tapshurulghan iltipat toghruluq sözleyviz. ■ **4:14** Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 5:22; 2Tim. 1:6. ■ **5:1** Law. 19:32.

³ Heqiqiy tul ayallarni hörmetlep, ularning halidin xewer al.□

⁴ Lékin, tul ayallarning perzentliri yaki newriliri bolsa, ular aldi bilen öz ailisige nisbeten ixlasmenlikni öginip, öz ata-anisining ejrini yandursun; chünki bu ish Xudani xursen qilidu.■

⁵ Emdi heqiqiy tul ötüwatqan, yalghuz qalghan ayallar bolsa, ümidini Xudagha baghligan bolup, kéche-kündüz dua-tilawette bolidu.■

⁶ Lékin huzur-halawetke bérilgen tul xotun hayat bolsimu, ölgen'ge barawerdur.

⁷ Emdi bashqilar teripidin eyiblinidighan ehwalgha chüshüp qalmasliqi üçün sen ulargha bu ishlarni jékilep tapilighin.

⁸ Lékin birsi öz tughqanliridin, bolupmu öz ailisidikilerdin xewer almisa, u étiqadtin tan'ghan dep qarilip, kapirlardin better bolidu.■

⁹ Tul ayal tizimgha élinsa, yéshi atmishtin töwen bolmasliqi, birla erning ayali bolghan bolushi

□ **5:3** «heqiqiy tul ayallarni hörmetlep, ularning halidin xewer al» — «heqiqiy tul ayallar» mushu yerde éridin juda bolghan, qiyinchliqta turghan ayallarni körsitidu. «Hörmetlep, ularning halidin xewer al» grék tilida birla söz bilen ipadilinidu. ■ **5:4** Yar. 45:10,11; Mat. 15:4; Mar. 7:10; Ef. 6:1, 2. ■ **5:5** Luqa 2:36; 1Kor. 7:32. ■ **5:8** Gal. 6:10.

kérek, □

¹⁰ yene güzel emelliri bilen teriplen'gen bolushi, balilirini yaxshi terbiyilep chong qilghan, musapirlargha méhmandostluq körsetken, muqeddes bendilerning putlirini yuyup qoyghan, qiyinchiliqta qalghanlarga yadrem qolini uzartqan, özini herxil xeyr-saxawet ishliirigha béghishlighanlar bolushi kérek. □ ■

¹¹ Lékin yash tul ayallarni *tizimlikke* kirgüzme. Chünki ularning ishq hewesliri qozghilip Mesi-hdin ténip, qayta nikahlinishni arzu qilidu;

¹² shuning bilen, ular deslep bergen wedisige xi-

□ **5:9** «Tul ayal tizimgha élnsa, yéshi atmishtin töwen bolmasliqi, birla erning ayali bolghan bolushi kérek...» — «tul ayal tizimgha élnsa» dégendiki «tizim» belkim jamaet ichidiki alahide yadrem alghuchi tul ayallarning tizimini körsitidu. Ularning yene belkim alahide dua we bashqa hajetmenlerni yoqlash xizmetliri bar idi; yene kélip ular qaytidin toy qilmasliqqa wede qilishi kérek bolushi mumkin (12-ayetni körüng). «Birla erning ayali bolghan bolushi kérek» dégenning «birla erlik bolghan bolushi kérek» yaki «öz érige sadiq bolghan bolushi kérek» dégen bashqa birxil chüshenchisi bar. □ **5:10** «yene güzel emelliri bilen teriplen'gen bolushi, ... muqeddes bendilerning putlirini yuyup qoyghan... özini herxil xeyr-saxawet ishliirigha béghishlighanlar bolushi kérek» — «muqeddes bendilerning putlirini yughan»: — oqurmenlerge ayanki, «put yuyush» Ottura Sherqtiki örp-adetlerdin idi, seperdin kelgen méhmanlarni qizghinliq bilen kütüşni bildüretti. Bu ishning özi belkim bashqa étiqadchilarning xizmitide kemterlik bilen bolushning yaxshi belgisi idi («Yh.» 13:1-17ni körüng). ■ **5:10** Yar. 18:4; 19:2; Luqa 7:38,44; 1Pét. 4:9.

lapliq qilish seweblik eyiblik bolidu. □

13 Uning üstige ular hurunluqni adet qiliwélip, öymu-öy doqurup yürüşni öginidu; shundaqla hurun bolupla qalmay, gheywet qilip, bashqilarning ishlirigha chépilghaq bolup nalayiq ishlargha walaqlaydighanlardin bolup qélishi mumkin. □ ■

14 Shuning üçün, bundaq yash tul ayallarning nikahlinip, perzent körüp, öy ishliri bilen shughullinishini xalaymen. Shundaq qilghanda, bizge qarshi turghuchigha bizni herqandaq eyiblep-haqaretlesh pursiti chiqmaydu. □ ■

15 Chünki shundaq bezi tul ayallar alliqachan étiqadtin ténip Sheytanning keynige kirip ketti.

16 Eger étiqadi bar bir er yaki ayal kishining tul qalghan tughqanliri bolsa, u özi ulargha yadrem bersun, yüki jamaetke chüshmisun. Shundaq bolghanda, jamaet heqiqiy ige-chaqisiz tul ayal-

□ **5:12 «... ular deslep bergen wedisige xilapliq qilish seweblik eyiblik bolidu»** — «deslep bergen wedisi» belkim ularning herbirining «Eysa Mesih üçün jamaetning xizmitide bolimen, qayta toy qilmaymen» dégendek bir wedisini körsitishi mumkin. 9-ayetni yene körüng. □ **5:13 «Uning üstige ular hurunluqni adet qiliwélip, öymu-öy doqurup yürüşni öginidu; shundaqla hurun bolupla qalmay, gheywet qilip, bashqilarning ishlirigha chépilghaq bolup nalayiq ishlargha walaqlaydighanlardin bolup qélishi mumkin»** — démek, eger undaq mayilliqi bolghan tul ayallargha jamaet teripidin iqtisadiy yadrem bérilgen bolsa («tizimlansa»), ular téximu shundaq yolda méngip kétishi mumkin. ■ **5:13 Tit. 2:3.** □ **5:14 «bizge qarshi turghuchigha bizni herqandaq eyiblep-haqaretlesh pursiti chiqmaydu»** — «bizge qarshi turghuchi» Sheytanning özini yaki yer yüzide Injilgha qarshi chiqqanlarni körsitidu. ■ **5:14 1Kor. 7:9.**

largha yordem qilalaydu.□

Aqsaqallar toghrisida

17 Jamaetni yaxshi yétekleydighan aqsaqallar, bolupmu Xudaning söz-kalamini yetküzüş we telim bérishde ejir singdürgenler ikki hesse hörmetke sazawer qilinsun. □ ■

18 Chünki muqeddes yazmilarda: «Xaman tepken öküznung aghzini boghma» we: «Medikar öz heqqini élishqa heqliqtur» déyilgen. □ ■

19 Ikki yaki üç guwahchi hazir bolmighuche, aqsaqal üstidin qilin'ghan erzni qobul qilma. □ ■

20 Eger *aqsaqallardin* birsi gunah sadir qilghan bolsa, bashqilarningmu buningdin ibret élip

□ **5:16** «Eger étiqadi **bar bir er yaki ayal kishi...**» — bezi kona köchürmilerde peqet «étiqadchi ayal kishi...» déyilidu. □ **5:17** «**Jamaetni yaxshi yétekleydighan aqsaqallar, bolupmu Xudaning söz-kalamini yetküzüş we telim bérishde ejir singdürgenler ikki hesse hörmetke sazawer qilinsun**» — Injilda «aqsaqallar» dégenning bashqa xil ipadisi «yétekchiler». «Filippiliqlargha»diki «kirish söz», shundaqla «Tébirler»nimu körüng. «Ikki hesse hörmetke sazawer qilinsun» — démek, hem jamaetning chongqur izzitige we layiq bolghan iqtisadiy yordemge muyesser bolsun (chünki telim bérishde we jamaettin xewer élishqa estayidil bolush daim köp waqitliri serp qilinidu). ■ **5:17** Rim. 15:27; 1Kor. 9:11; Gal. 6:6; Fil. 2:29; 1Tés. 5:12; Ibr. 13:17. □ **5:18** «Xaman **tepkén öküznung aghzini boghma**» ... «Medikar **öz heqqini élishqa heqliqtur**»... — Tewrat, «Qan.» 25:4 we Injil, «Luqa» 10:7. ■ **5:18** Law. 19:13; Qan. 24:14; 25:4; Mat. 10:10; Luqa 10:7; 1Kor. 9:9. □ **5:19** «**Ikki yaki üç guwahchi hazir bolmighuche, aqsaqal üstidin qilin'ghan erzni qobul qilma**» — Tewrat, «Qan.» 17:6, 19:5ni körüng. ■ **5:19** Qan. 19:15.

qorqushi üçün, jamaet aldida tenbih bérip eyibligin.□

21 Xudaning, Mesih Eysaning we Xuda tallighan perishtilerning aldida shuni sanga agah qilip tapilaymenki, sen bu emrlerge héch ayrimichiliq qilmay, héchqandaq ishta bir terepke yan basmay qet'iy emel qilghin.■

22 Birawning uchisigha qolungni qoyushqa aldirap ketme; bashqilarning gunahligha shérik bolma. Özüngni pak tutqin □ ■

23 (ashqazining yaxshi bolmighanliqi, shundaqla sen daim aghriydighan bolghachqa, sula ichiwer-

□ **5:20 «Eger aqsaqallardin birsi gunah sadir qilghan bolsa, bashqilarningmu buningdin ibret élip qorqushi üçün, jamaet aldida tenbih bérip eyibligin»** — «bashqilarningmu buningdin ibret élip qorqushi üçün...»: — démek, qalghan aqsaqallar ibret alsun. ■ **5:21** Qan. 17:4; 19:18; Rim. 1:9; 9:1; 2Kor. 1:23; 11:31; Gal. 1:20; Fil. 1:8; 1Tés. 2:5; 5:27; 1Tim. 6:13.

□ **5:22 «Birawning uchisigha qolungni qoyushqa aldirap ketme»** — «birawning uchisigha qolungni qoyush» dégen heriket, birsini jamaetke yétekchilik wezipisige teyinlesh, késel ademni saqaytish yaki bashqa alahide bir dua qilish üçün «Men Xuda aldida bu adem bilen bir bolimen» dégeni ipadileydu. «**bashqilarning gunahligha shérik bolma**» — bu söz aldinqi: «Birawning uchisigha qolungni qoyushqa aldirap ketme» dégen sözge baghliq. Chünki undaq heriket qol qoyghuchi kishi dua qilin'ghan kishi üçün: «I Xuda, men bu kishi bilen mes'uliyette bir bolay» dégen duani bildüridu. Emma «bashqilarning gunahligha shérik bolma» dégenning bashqa terepliri bar, elwette. ■ **5:22** Ros. 6:6; 8:17; 13:3; 19:6; 1Tim. 4:14; 2Tim. 1:6.

mey, bir'az sharabmu ichip bergin). □ ■

²⁴ Bezi kishilarning gunahliri burunla éniq, shundaqla soraq künigiche saqlinidu; lékin bezilerningki ularning keynidin egiship baridu, kéyin ashkare bolidu. □ ■

²⁵ Xuddi shuninggha oxshash, bezi kishilarning güzel emellirini asanla körüwalghili bolidu; hazir ashkara bolmisa kéyin ashkarilanmay qalmaydu. □

6

¹ Qulluq boyunturuq astida bolghanlarning hemmisi öz xojayinlirini her terepte hörmetlisun. Shundaq qilghanda, Xudaning nami we Uning telimining haqaretke uchrishidin saqlan'ghili bolidu. ■

□ **5:23** «ashqazining yaxshi bolmighanliqi, shundaqla sen daim aghriydighan bolghachqa, sula ichiwermey, bir'az sharabmu ichip bergin» — Pawlus bu sözini belkim yuqiriqi «özüngni pak tutqin» dégenlikide hajiti bolmighan perhizler bolmisun dep Timotiyning késilini közlep éytidu. ■ **5:23** Zeb. 104:15.

□ **5:24** «Bezi kishilarning gunahliri burunla éniq, shundaqla soraq künigiche saqlinidu; lékin bezilerningki ularning keynidin egiship baridu, kéyin ashkare bolidu» — buning menisi belkim: «Bezi kishilarning gunahlirini asanla körüwalghili bolidu hem ularning choqum soraqqa tartilishi éniq. Lékin, bezi kishilarning gunahliri bolsa peqet kéyin, soraqtıla ashkara bolidu». Shuning üçün Timotiy bashqilargha «qol qoyush»ta daim pexes bolup, etrapliq oylishi kérek. ■ **5:24** Gal. 5:19.

□ **5:25** «bezi kishilarning güzel emellirini asanla körüwalghili bolidu» — bashqa birxil terjimisi: «bezi kishilarning güzel emelliri soraqtin awwal körünerlik bolidu». ■ **6:1** Ef. 6:5; Kol. 3:22; Tit. 2:9; 1Pét. 2:18.

² Xojayinliri étiqadchi bolsa, qulliri: «Biz hemmimiz oxshashla qérindashlarghu» dep, ulargha hörmetsizlik qilmisun. Eksiche, ulargha téximu estayidil xizmet qilsun. Chünki ularning yaxshi xizmitidin behrimen bolidighanlar del sadıq étiqadchilar hem söyümlük bendilerdur. Sen bu telimlerni ögetkin we jékiligin.

Yalghan telim we pulpereslikning aqiwiti

³ Oxshimighan telimlerni terghib qilghan we saghlam sözlerni (yeni Rebbimiz Eysa Mesihning heq sözlirini), shundaqla ixlasmelikke yétekleydighan telimni qobul qilmighan kishi bolsa,

⁴ undaqlar deweqe körenglep ketken, héchnéme chüshenmeydighan kishilerdindir. Ular nizamunazire peyda qilishqa we gep talishishqa hérismen; bundaq ishlardin hesetxorluq, jédelmajira, töhmet, rezil gumanaxorluq hasil bolidu,■

⁵ hemde niyiti chirikleshken, heqiqettin mehrum bolghan kishiler arisida daimliq sürkilish keltürüp chiqiridu. Bundaq kishiler ixlasmelikni paydapatapawetning bir yoli dep qaraydu.■

⁶ Derweqe, *Xudagha* ixlasmen we razimen bolush ghayet zor paydidur.■

⁷ Chünki biz bu dunyagha héchnéme élip kelmiduq, shuningdek uningdin héchnéminimu élip kételmeymiz.■

■ **6:4** 1Tim. 1:4; 2Tim. 2:23; Tit. 3:9. ■ **6:5** 1Kor. 11:16. ■ **6:6** Pend. 15:16; Ibr. 13:5. ■ **6:7** Ayup 1:21; 27:19; Zeb. 49:17

8 Shunga, yémek-ichmek we kiyim-kéchik yéterlik bolsila bulardin qanaet qilimiz.■

9 Lékin bay bolushni oylaydighanlar bolsa hamam azdurulushlarga uchrap, tuzaqqa we shundaqla insanlarni weyranchiliqqa we halaketke chöktüridighan nurghun exmiqane hem ziyanlıq arzu-heweslerning ilkige téyilip kétidu. ■

10 Chünki pulpereslik herxil rezilliklerning yiltizidur. Beziler buninggha intilishi bilen étiqadtin chetnep, özlirini nurghun derd-qayghular bilen sanjidi.■

Timotiygha nesihet

11 Emma sen, ey Xudaning adimi, bundaq ishlardin yiraq qach; heqqaniylik, ixlasmenlik, ishench-étiqad, méhir-muhebbet, sewr-taqet we mömin-mulayimliqni intilip qoghla. ■

12 Étiqadtiki güzel küreshte küchep küresh qil. Menggülük hayatni ching tutqin. Sen del buninggha chaqirilding hemde uning yolida nurghunlighan guwahchilar aldida bu étiqadning güzel shahitliqini qilding.□ ■

13 Hemmige hayatliq bériwatqan Xudaning aldida, shundaqla Pontius Pilatus aldida güzel shahitliqni

■ **6:8** Zeb. 55:23; Pend. 27:26; Mat. 6:25; 1Pét. 5:7. ■ **6:9** Pend. 11:28; Mat. 13:22; Yaq. 5:1. ■ **6:10** Mis. 23:8; Qan. 16:19; Pend. 15:16. ■ **6:11** 2Tim. 2:22. □ **6:12** «Étiqadtiki güzel küreshte küchep küresh qil» — bu sözler we ayetning qalghan qismi («güzel shahitliq») toghrisida «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **6:12** 1Tim. 1:18.

qilip guwahliq bergen Mesih Eysaning aldida sanga shuni tapilaymenki, □ ■

14 Rebbimiz Eysa Mesih qayta ayan bolghuche, *Xudaning* bu emrige héch qusursiz we daghsiz emel qilghin. □

15-16 Uning ayan bolushini waqit-saiti kelgende birdinbir menggü ölmigüchi, insan yéqinlishalmaydighan nur ichide yashaydighan, héchkim körmigen we körelmeydighan mubarekleshke layiq bolghan birdinbir Hökümrän, yeni padishahlarning Padishahi, reblarning Rebbi emelge ashuridu. Uninggha izzet-hörmet we ebedil'ebed küch-qudret bolghay, amin! ■

17 Bu zamanda bay bolghanlarga meghrurlanmasliqni, tayan'ghusiz ötkünchi bayliqqa emes, belki biz behrimen bolushqa hemmini bizge séxiyliq bilen tolup tashqan halda teminligüchi Xudagha tayinip ümid baghlashni tapilighin; □ ■

18 ulargha yaxshi emellerni qilishta *heqiqiy* bay bolunglar, xeyr-saxawetlik ishlarda merd, bashqilar bilen ortaq behrlinishke qoli ochuq

□ **6:13** «Hemmige **hayatliq bériwatqan Xudaning aldida, shundaqla Pontius Pilatus aldida güzel shahitliqni qilip guwahliq bergen Mesih Eysa...**» — «güzel shahidliq» dégen söz toghrisida «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **6:13** Qan. 32:39; 1Sam. 2:6; Mat. 27:11; Yuh. 18:37; 1Tim. 5:21. □ **6:14** «bu **emrige héch qusursiz we daghsiz emel qilghin**» — «bu emr» bolsa Timotiygha tapshurulghan toluq wezipini körsitidu (3:3-20, 6:2-5). ■ **6:15-16** 1Tim. 1:17; Weh. 17:14; 19:16; Mis. 33:20; Qan. 4:12; 1Yuh. 4:12. □ **6:17** «biz **behrimen bolushqa hemmini bizge séxiyliq bilen tolup tashqan halda teminligüchi Xuda...**» — «séxiyliq bilen» grék tilida «zor bayliqliridin bergendek» dégen söz bilen ipadilididu. ■ **6:17** Mar. 4:18; Luqa 8:14.

bolunglar dep tapilighin.

¹⁹ Ular bundaq qilghanda, heqiqiy hayatni tutush üçün kélechekte özlirige puxta bir asas-ul bolidighan bir xezine topliyalaydu.■

²⁰ Ey Timotiy, sanga amanet qilin'ghan *heqiqetlerni* qoghda. Özüngni ixlassiz, quruq geplerdin hemde atalmish ilimning talash-tartishliridin néri tutqin. ■

²¹ Beziler mushundaq bimene *ilimge* égimen dep jakarlap, étiqadtin chetnidi.

Méhir-shepqet silerge yar bolghay!□

■ **6:19** Mat. 6:20; Luqa 12:33; 16:9. ■ **6:20** 1Tim. 1:4; 4:7; 2Tim. 2:16; Tit. 1:14; 3:9. □ **6:21** «méhir-shepqet silerge yar bolghay!» — bezi kona köchürmilerde: «méhir-shepqet sanga yar bolghay!» déyilidu.

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5